

γούμενον πῶς νὰ ἐλπίσῃ εἰς εὐτυχὴ ἀποκατάστασιν τῆς Μαρίας του; "Α! "Οχι. Τὰ δύσμοιρα ὄρφανὰ εἶχον πικρὰν πείραν τῆς πρὸς αὐτὰ εὐνοίας τῆς τύχης. Ἐπειτα ἤρκει ὅτι ἦσαν ὄρφανὰ. Τοῦ πατρὸς ὁ θάνατος ἔκλειε τὴν θύραν αὐτῶν εἰς τὸ κοινωνικὸν ἐνδιαφέρον ἐνῶ ἤνοιγε σκοτεινὸν τὸ βάραθρον τῆς ἐγκαταλείψεως καὶ τῆς ἐρημώσεως.

ὑπὸ τὸ κράτος τῶν σκέψεων τούτων, ὅταν ὁ μνηστὴρ τῆς ἀδελφῆς του, διὰ πολλῶν ἐλιγμῶν καὶ ἐν νομικῇ γλώσσῃ τοῦ ἀνεκοίνωσεν, ὅτι ἡ κληρονομικὴ μερὶς τῆς ἀδελφῆς του δὲν θὰ ἤρκει εἰς αὐτὸν διὰ νὰ φέρῃ ἀπόνως τὰ βάρη τοῦ γάμου, καὶ ἐσκέπτετο, ἂν δὲν τῷ ἐπεβάλλετο νὰ μὴ καταστήσῃ καὶ ταύτην καὶ τὸν ἑαυτὸν τοῦ δυστυχῆ, ὁ Κίμων δὲν τὸν ἀφῆκε νὰ συμπληρώσῃ τὴν ἰδέαν του.

— Ἠσύχασε, Γεώργη, τῷ εἶπε. Ἡ κληρονομικὴ μερὶς τῆς ἀδελφῆς μου, εἰναϊδιπλασία, ἀρ' ὅ,τι φαντάζεσαι. Ὅ,τι μὰς ἄρῃσε ὁ πατέρας μας εἶναι ἰδικὸν τῆς καὶ ἐπομένως ἰδικὸν σου καὶ τὰ κτήματα ὅλα καὶ τὰ ἐπιπλά μέχρι τοῦ τελευταίου καὶ αὐτὴ ἡ βιβλιοθήκη του, ἡ ὅποια εἰς σὲ θὰ χρησιμεύσῃ πολὺ. Εἰς ἐμὲ ἀρκεῖ, ὡς μόνον ἐνθύμημα, τὸ ὥρολόγι του καὶ ἡ εἰκὼν του. Ἐγὼ τίποτε δὲν χρειάζομαι, διότι τὸ μέλλον μου θὰ τὸ ζητήσω εἰς τὸν στρατῶνα. Μία μόνον χάρι σου ζητῶ, ποτὲ ἡ ἀδελφὴ μου νὰ μὴ μάθῃ τοῦτο. Θὰ ἤμουν πολὺ δυστυχῆς, ἂν τὸ ἐμάνθανε.

Κατ' οὐδὲν ἠνόηλει τὸν Γεώργιον Βάγιον ὁ ὄρος αὐτός. « Ποῦ χάνεται! » ἔσυλλογίσθη, « αὐτὸ τὸ παιδί ».

— Μείνε ἡσυχος, Κίμων, τῷ ἀπεκρίθη, ἐντελῶς ἡσυχος· λέξι δὲν θὰ ἐκστομίσω ποτέ.

Καὶ τοὺς λόγους τούτους συνάδενσε διὰ θερμῶν πρὸς αὐτὸν ἐγκωμίων, δεχθεὶς ἐν τούτοις μετὰ χαρᾶς τὴν ὑπερτάτην τοῦ νέου θυσίαν.

[Ἐπεται συνέχεια]

EMMANOYHΛ Σ. ΛΥΚΟΥΔΗΣ

Γ Ρ Α Φ Ι Κ Η'

Η ΕΝ ΕΠΤΑΝΗΣΩ ΣΧΟΛΗ ΤΩΝ ΔΟΞΑΡΑΔΩΝ

Ὁ Παναγιώτης ἀπεβίωσε τῷ 1729, ἀλλὰ μετ' αὐτοῦ δὲν συναποβίβη ἐν τῇ οἰκογενεῖα του καὶ ἡ τέχνη, διότι ἀφῆκε διαδοχῶν τὸν υἱὸν αὐτοῦ Νικόλαον, τοῦ ὁποίου τὰ ἔργα εἶνε ὑπέρτερα τῶν τοῦ πατρὸς. Ἐγεννήθη καὶ οὗτος ἐν Καλάμιας, ὡς ἀναφέρει ὁ Μουστοξύδης, ηὐτύχησε δὲ νὰ λαβῇ προστάτην καὶ ἀντιλήπτορα τὸν ἀνδρῆϊον Σχυλεμβούργον, ὅστις εὐγνωμονῶν πρὸς τὰς στρατιωτικὰς τοῦ πατρὸς ὑπηρεσίας, οὐ μόνον κατέταξε τὸν υἱὸν εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν ἀξιωματικούς, ἀλλὰ καὶ τὴν πρὸς τὴν γραφικὴν εὐφυίαν τοῦ νέου διαγνώσας, εἰσήγαγεν αὐτὸν παρὰ τοῖς ἀρίστοις τῶν ἐν Βενετίᾳ ζωγράφων, πρὸς τοὺς ὑποίους φοιτῶν ὁ Νικόλαος ἐπέδωκε θναυμασίως².

Τὰ ἔργα τοῦ Νικολάου Δοξαρᾶ δὲν ὑπέστησαν

εὐτυχῶς τὴν αὐτὴν τῶν ἔργων τοῦ Παναγιώτου τύχην, οἷοι τὰ σπουδαιότερα πάντων, τὰ ἐν τῇ ὄροφῃ τοῦ ἐν Ζακύνθῳ ναοῦ τῆς *Φανερωμένης* διεσώθησαν ἀγνά καὶ οἶα ἐξῆλθον ἀπὸ τῆς χειρὸς τοῦ καλλιτέχνου· αἱ γραφαὶ αὐταὶ ἐπὶ πολὺ ἐπιστεύοντο ὡς ἔργα τοῦ Παναγιώτου ἐπὶ τῇ μαρτυρίᾳ τοῦ αἰδίου μου Μουστοξύδου, ἀλλ' ἐξ ἐπισήμων ἐγγράφων ἀποδεικνύεται ὅτι αἱ ἐν τῇ ὄροφῃ τῆς Φανερωμένης γραφαὶ ἤρξαντο γενόμεναι τῷ 1753 ὑπὸ τοῦ Νικολάου Δοξαρᾶ¹. Καὶ ἐγένοντο μὲν, ὡς αἱ ἐν τῇ ὄροφῃ τοῦ ἁγίου Σπυριδῶνος κατὰ τοὺς οἰκείους κανόνας τῆς προοπτικῆς, ἀλλ' ἡ διαφορὰ τῆς τέχνης μεταξὺ τῶν δύο εἶνε καταφανῆς εἰς τοὺς περὶ τὴν τέχνην τρίβωνας, διότι καὶ τὸ διαγράμμα τῶν ἐν τῇ Φανερωμένῃ εἶνε ἀναμάρτητον καὶ ὁ χρωματισμὸς ἀρμονικώτατος· ἔχουσι δὲ τοιαύτην περίπου τὴν διάταξιν.

Τὸ μέσον τῆς ὄροφῆς κατέχουσι τρεῖς μεγάλαι γραφαὶ ἔχουσαι ἑλληψοειδὲς τὸ σχῆμα. Ἡ μέση τούτων παριστᾷ τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου, ἐνθα, πλὴν τῶν ἄλλων προσώπων, δύο ἄγγελοι, ἄνω ἰπτάμενοι, βαστάζουσι ταινίαν ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπάρχει γεγραμμένον τὸ τέλος τοῦ τροπαρίου « *Καὶ σὺ υἱὲ καὶ θεέ μου, παρὰλαβέ μου τὸ πνεῦμα* ». Ἐκ τῶν δύο ἄλλων ἡ μὲν παρὰ τὸ Ἱερὸν παριστᾷ τὴν Μετάστασιν τῆς Θεοτόκου, ἡ δὲ παρὰ τὸν γυναικωνίτην τὴν Γέννησιν αὐτῆς. Περὶ τὰς τρεῖς ταύτας γραφὰς ἱστορήθησαν ὑπὸ τοῦ ζωγράφου αἱ εἰκόνες τῶν ἀποστόλων, μεταξὺ δὲ αὐτῶν τέσσαρες ἄγγελοι, εἰς τὰς τέσσαρας τῆς ὄροφῆς γωνίας, βαστάζουσιν ἑτέρας ταινίας, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶνε γεγραμμένον ἐν συνεχείᾳ τὸ ἕτερον τοῦ ἀνωτέρω τροπαρίου μέρος, οὗ ἡ ἀρχὴ « *Ἀπόστολοι ἐκ περάτων* » κ.τ.λ.

Ὁ Μουστοξύδης ὑπέπεσε καὶ εἰς ἕτερον λάθος ἀποδοὺς τῷ Παναγιώτῃ Δοξαρᾶ τὰς ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ αὐτοῦ ναοῦ ἀνηρτημένας εἰκόνας τῶν προφητῶν καὶ ἱεραρχῶν, εἰ καὶ ἀναγνωρίζει αὐτὰς κατωτέρας τῶν ἐν τῇ οὐρανίᾳ γραφῶν. Ἄλλ' αὐταὶ, ὡς πιστεύεται, εἶνε ἔργα ἑτέρου ζωγράφου, τοῦ Πλακωτοῦ, τοῦ κατ' ἐξοχίην Πιπτόρου κελουμένου ὑπὸ τῶν συγχρόνων τοῦ Ζακυνθίου. Ὁ Πλακωτὸς οὗτος ἦτο σύγχρονος τοῦ Παναγιώτου διότι ἀπέθανε τῷ 1728, δύο δηλαδὴ ἔτη πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Παναγιώτου, καὶ ἴσως ὑπῆρξε καὶ μαθητὴς αὐτοῦ. Ἡτο δὲ ἀδύνατον νὰ συνεργασθῇ μετὰ τοῦ ζωγραφήσαντος τὴν ὄροφῆν, ὡς ἐκ φήμης ἀναφέρει ὁ μακαρίτης Μουστοξύδης, καθὼ μὴ ὑπάρχων ἐν τοῖς ζωσὶ τῷ 1753, ὅτε ἤρξαντο αἱ γραφαὶ ἐκεῖναι².

Ἀνακριβῶς ἐπίσης ἀπεδόθη ὑπὸ τοῦ Μουστοξύδου εἰς τὸν Νικόλαον Δοξαρᾶν ἡ ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Διονυσίου λιτανεία, διότι, κατ' ἄλλους, τὸ ἔργον ἐκεῖνο ἀναφέρεται εἰς τὸν Ζακύνθιον Κουτούζη³. Ἐν Ζακύνθῳ ὑπάρχουσι δύο τοιαῦται λιτανεῖαι, μία ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν ἁγίων Πάντων, καὶ

¹ Ἴδε Κατραμῆ ἱερέως Φιλολ. ἀναλ. σελ. 371.

² Παράβαλε περὶ ὧν τούτων Κατραμῆ, καὶ Δεβιάζη, φυλλ. 3 τοῦ «Καλλιτεχνικοῦ Κόσμου» ἐν Ἀθήναις.

³ Δεβιάζης. Σημειώσις ἐν Βιογραφίᾳ Κουτούζη. Ἴδε Παιητικῶ Ἄνθ. φυλλ. 5.

¹ Τέλος. Ἴδε σελ. 177.

² Ἐλληνομνημῶν ἐν σελίδι 21.

έτέρα ή προαναφερθείσα έν τῇ τοῦ ἁγίου Διονυσίου. Ἡ τῶν ἁγίων Πάντων εἶνε ἀσυγκρίτως ὑπερτέρα κατὰ τὴν τέχνην τῆς τοῦ ἁγίου Διονυσίου, καὶ ὑποθέτομεν ὅτι ἡ τελευταία αὕτη ἀντεγράφη ἐκ τῆς πρώτης. Ἡ μόνη οὐσιώδης διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο εἶνε, ὅτι ἐν τῇ τοῦ ἁγίου Διονυσίου ἐκφέρεται: ὑπὸ πολυτελεῖ ὀυράνιαν τὸ λείψανον τοῦ ἁγίου, ἐν δὲ τῇ τῶν ἁγ. Πάντων ἱερεὺς τις φέρει εἰς τὰς χεῖράς του τὴν εἰκόνα τῶν ἁγ. Πάντων. Ἐὰν παραδεχθῶμεν ὅτι ἀληθῶς ἡ λιτανεία τοῦ ἁγίου Διονυσίου εἶνε ἔργον τοῦ Κουτούζη, δέον νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἐξώγραφήθη ὑπ' αὐτοῦ μαθητοῦ ἐπι ὄντος, καὶ πρὶν ἢ καταρτισθῆ ἀρκούντως ἐν τῇ τέχνῃ, διότι καὶ τὸ διάγραμμα εἶνε ἡμαρτημένον, καὶ αἱ κεφαλαὶ καὶ τὰ ἄκρα κκιῶς σχεδισμένα.

Καλὸν ἦτο νὰ ἐρευνηθῆ ποίου ἔργον εἶνε ἡ ἐν τῷ ναφ τῶν ἁγ. Πάντων λιτανεία, διότι, ἐὰν μὴ τις ἄλλη μαρτυρία ὑπάρχη περὶ τοῦ ἐναντίου, εἰκάζομεν ὅτι εἶνε ἴσως ἔργον τοῦ Ν. Δοξαρχῆ, ἀφοῦ μάλιστα ἀπεδόθη εἰς αὐτὸν ἡ ἑτέρα τοῦ ἁγίου Διονυσίου. Αἱ δύο αὗται λιτανεῖαι ἔχουσι κατὰ τοῦτο ἀξίαν τινά, ὡς παριστῶσαι τὰς διαφοροὺς τῶν χρόνων ἐκείνων ἐνδυμασίας καὶ διάφορα πρόσωπα γνωστῶν οἰκογενειῶν. Τὸν Νικόλαον Δοξαρχὸν ἐτίμα μὲγάλως ὁ προστάτης αὐτοῦ Σχυλεμβούργος, ἀναθέσας αὐτῷ τὸν πλουτισμὸν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῆς πινακοθήκης του. Ἐπανελθόντα δὲ εἰς Κέρκυραν, συνέστησεν αὐτὸν εἰς τὴν ἐνετικὴν κυβέρνησιν, ἥτις τὸν ἀνέδειξε ταγματάρχην ἐν τῇ χωροφυλακῇ τῆς τε πόλεως καὶ πάσης τῆς νήσου, προσθέσασα τὴν ἀξίαν ταύτην εἰς τὴν ὁποίαν εἶχεν ἤδη ταγματάρχου τοῦ μηχανικοῦ¹.

Ὁ Νικόλαος ἐτελεύτησεν ἐν Ζακύνθῳ ὅπου καὶ εἰργάσθη ἐπὶ πολλὰ ἔτη, ἀφήσας ἀξίον αὐτοῦ μαθητὴν τὸν Νικόλαον Κουτούζη, ὅστις ἐμφανίζεται τρίτος κατὰ σειρὰν ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ τῶν Δοξαρχιδῶν. Ὁ παράδοξος τοὺς τρόπους οὗτος Ζακύνθιος ἐγεννήθη ἐξ εὐπόρου καὶ εὐγενοῦς οἰκογενείας τῷ 1746, μαθητεύσας δὲ ἐπὶ τινα χρόνον παρὰ τῷ Νικολάῳ Δοξαρχῆ καὶ διδασθεὶς τὰ ἑλληνικὰ καὶ ἰταλικὰ γράμματα, μετέβη εἰς Βενετίαν, ὅπου ἤντησεν ἀπ' αὐτῆς τῆς πηγῆς τὴν τέχνην. Ἐν τινι χειρογράφῳ σημειῶσει, περιεχομένῃ ἐν τῷ Βιβλίῳ Α' τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγ. Δημητρίου τοῦ Κόλα, ἀναγινώσκειται ὅτι ὁ Κουτούζης ἐξώγραψε τῷ 1757 μὲγάλην εἰκόνα Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ καὶ τῆς ἁγίας Βαρβάρας, τῇ βοηθείᾳ τοῦ διδασκάλου τοῦ Δοξαρχῆ². Ἐκ τούτου ἐξάγεται ὅτι ὁ Κουτούζης ἐμαθῆτευσεν ὑπὸ τὸν Δοξαρχὸν, ὅπερ ἦτο ἀγνωστον πρὶν καὶ πρὸς τοὺς ὅτι δεκαετῆς ἐπι ὧν ἠδυνήθη νὰ ἐργασθῆ μὲγάλαις εἰκόνας, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐμαρτυρήθη ἡ ἔκτακτος τοῦ παιδὸς περὶ τὴν τέχνην εὐφυΐα. Ἐπανελθὼν ἐκ Βενετίας εἰς Ζακύνθον ἐπεδόθη εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς τέχνης του, ἀλλὰ, ἔνεκα τῆς ἀθυροστομίας του, περιεπλήθη ἀμέσως εἰς ἔριδας, ἀπὸ τῶν ὁποίων δὲν ἐξῆλθεν ἀβλαβής, διότι, ὡς ἀναφέρει ὁ βιογράφος του, μω-

λωπισθεὶς δεινῶς κατὰ τὴν παρειάν, καὶ μὴ ὑποφείρων τὴν δυσμορφίαν, ἄτε φιλάρεσκος ὢν, ἔλαβε τὸ ἱερατικὸν σχῆμα, ὅπως διὰ τῶν γενεῶν τοῦ ἱερέως καλύψῃ τὴν ἀσχημίαν τοῦ προσώπου του¹. Τοῦτο φαίνεται ἡμῖν παράδοξον, καὶ ἴσως ἐπλαστουργήθη ὑπὸ τῶν πολυπληθῶν ἐχθρῶν του, διότι ἐδύνατο κάλλιστα ν' ἀφήσῃ τὸ γένειον, χωρὶς νὰ προσφύγῃ εἰς τὴν ἐπικουρίαν τῆς ἱερωσύνης. Ἄλλως τε συνήθως καὶ παρ' ἡμῖν καὶ παρ' ἄλλοις ἐθεωρεῖτο ἡ γραφικὴ τέχνη, ὡς μᾶλλον ἀρμόζουσα εἰς τὸ ἱερατικὸν σχῆμα, διὸ νομίζομεν, ὅτι τῇ συνηθείᾳ ταύτῃ ἐπόμενος καὶ ὁ ζωγράφος Κουτούζης ἐγένετο ἱερεὺς.

Ὁ ἡμέτερος Κουτούζης ὑπῆρξε γονιμώτατος ζωγράφος, πλείστα δὲ ἐκκλησίαι ἐν Ζακύνθῳ πληροῦνται ἐκ τῶν ἔργων αὐτοῦ. Ἰδίως αἱ ἐν τῇ μικρῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος (τοῦ Φλαμπουριάρη λεγομένου), ὅπου καὶ ἐχηρημάτισε καὶ ἐφημέριος, ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῶν τοίχων ἀνηρτημένοι αἱ κάλλιστα γραφῆ, αἱ ἐξεληούσαι τῆς χειρὸς του. Αὗται δ' εἶνε ἡ μὲγὰλη τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως γραφή ἐν μέσῳ δύο ἄλλων μικροτέρων, ὧν ἡ μία παριστᾷ τὸν Εὐαγγελισμόν, καὶ ἡ ἑτέρα τὴν Φυγὴν εἰς Αἴγυπτον. Εἰς τὸν ἕτερον τῶν τοίχων τῆς ἐκκλησίας, ἀντίστοιχοι τῶν ἀνωτέρω γραφῶν εἶνε ἐν μέσῳ ἡ Γέννησις τῆς Παρθένου, ἐκατέρωθεν δὲ καὶ ταύτης ἡ Ἀνατροπὴ τῆς Παρθένου ὑπὸ τῆς μητρὸς Ἄννης, καὶ ἡ γραφή ἐν ἣ παρίσταται ἄγγελος ἀναγγέλλων πρὸς τὴν Ἄνναν τὴν γέννησιν τῆς Θεοτόκου. Ἐκ τῶν ἐλαιογραφῶν τούτων διακρίνεται ἡ Γέννησις τοῦ Χριστοῦ, ἥς πιστὸν ἐκ τοῦ πρωτοτύπου ἀντίγραφον δημοσιεύει ἐνταῦθα ἡ Ἐστία, ὅπως γενῆ γνωστή, ὅσον ἐνδέχεται ἐν ἀπλῇ σκιαγραφίᾳ, ἡ τέχνη τοῦ Ζακύνθιου ζωγράφου. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἀπουσιάζοντος τοῦ χρωματισμοῦ, ὅστις ἐν τῇ γραφῇ εἶνε ζωηρὸς καὶ ἀρμονικώτατος, ἐλλείπει ἀπὸ τοῦ δημοσιευομένου σχεδιογραφήματος τὸ ὠραιότερον θέλητρον. Ἄλλως τε καὶ τὸ διάγραμμα εἶνε ἀμειπτον καὶ ἡ σύνθεσις ὅλη δὲν στερεῖται χάριτος. Ἰδίως ἡ πρὸς τὸ νεογνὸν μητρικὴ στοργὴ καὶ μέριμνα τῆς παρθένου συγκινεῖ καὶ διαθέτει εὐαρέστως τὸν θεατὴν, τὸ δὲ συνεσταλμένως (raccourci) διαγραφόμενον βρέφος τεκμηριεῖ δεξιὰν περὶ τὴν ἀπομίμησιν τῆς φύσεως τέχνην. Πλὴν ἄλλων ἔργων τοῦ Κουτούζη, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον πρωτοτύπων, ὑπάρχουσιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Ἁγίας Τριάδος ἐν Ζακύνθῳ αἱ ἐν τῷ τέμπλῳ Ἐορταί, ἀξίαι σημειώσεως κατὰ τοῦτο, ὅτι ἀπετέλεσαν αὗται τὸν τύπον τὸν ὁποῖον ἐπανέλαβον πολλὰκις οἱ μιμηταὶ αὐτοῦ εἰς ὁμοίας θρησκευτικὰς συνθέσεις: αἱ εἰς τὸν Κουτούζη ἀποδιδόμεναι γραφαὶ ἐν τῷ ναφ τοῦ Ἁγίου Διονυσίου εἶνε ἐλάχιστα τὴν τέχνην ἔργα, καὶ ἐπι μᾶλλον κατεστράφησαν ὑπὸ τοῦ ἀδεξίως ἀναεώσαντος αὐτάς.

Ὁ Κουτούζης ἤκουζεν ἀκριβῶς καθ' ὅς χρόνους οἱ δημοκράται γάλλοι εἶχον μεταφέρει καὶ εἰς τὰς Ἰονίους νήσους τὴν παρὰ τὸν Σηκουάναν ἀκμάζουσαν ὀγκλοκρατίαν, ὅτε καὶ οἱ δημοκράτοι Ζακύνθιοι

¹ Ἐλληνομνήμων, σελ. 21.

² Κυψέλη, ἀρ. 51. Ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὑπὸ Δεβιάζη.

¹ Δεβιάζης, Βιογραφία Κουτούζη, Ποιητ. Ἄνθ.

δημοσία ἐκήρυττον τὰ νέα τῆς ἀκράτου ἐλευθερίας δογματά εἰς τὸν ἐκβεβακχυμένον ὄχλον. Ἰδίως λογιώτατός τις Μαρτελάος καλούμενος, ἦτο ὁ διαπρύσιος κήρυξ τῶν νέων δογμάτων, ὁ δὲ Κουτούζης, καθὼ ἔλκων τὸ γένος ἐξ ἀριστοκρατῶν καὶ φύσει ἐχθαίρων τοὺς δημαγωγούς, παρηκολούθει αὐτόν, ὡς ὁ ἰγνεύμων τὸν κροκόδειλον, ὅπως εἰρωνεύεται καὶ καταγελάξῃ αὐτόν καὶ διὰ παντοίων μορφοσμῶν καὶ σατυρικῶν στίχων καθιστᾷ γελοίας τὰς ἀρχὰς τοῦ ῥήτορος.

Αἱ κατὰ τῆς κακοθείας τῶν συγγρόνων του στιχογραφημέναι σάτυραι (διότι ἦτο καὶ ποιητὴς ὁ Κουτούζης), εὐρίσκονται εἰς χειρόγραφον ἀνέκδοτον ἐν τῇ Φωσκολιανῇ βιβλιοθήκῃ, ἀλλ' ὁμολογητέον ὅτι ἡ αἰσχρολογία, δι' ἧς ἠθέλησε δῆθεν νὰ ἐλέγξῃ τὰς κακίας ἐκείνας, ἦτο κακοῦθης αἰσχρολογία ἕστη ἐκείνης ἢ ἠθέλησε νὰ πατάξῃ. Τοσαύτη δὲ ἐπικρατεῖ εἰς αὐτὰς ἀναίθεια, ὥστε δὲν δύναται τις νὰ τὰς ἀναγνώσῃ ἄνευ ἐρυθρήματος. Ὁ Κουτούζης δὲν ἦτο βεβαίως Ἀρετίνος, δημοσιεύων ὑβριστικούς καὶ ἀτιμωτικούς λιβέλλους χάριν κέρδους, ἐπληττεν ὅμως τὰ πρόσωπα μετὰ τῆς αὐτῆς πικρίας καὶ ἀνένυρε τὸν πέπλον οἰκογενειακῶν ἀθεμιτοουργιῶν μετὰ ἀγαλινώτου χαιρεκακίας. Πολλάκις ὅμως εὗρεν ἀντιπάλους καὶ θανασίμους ἐχθρούς, οἵτινες, διὰ τῆς αὐτῆς πικρίας καὶ ἀναίσχυντου γλώσσης, τῷ ἀπέδιδον τὰ ἴσα.

Πλὴν τῆς σατύρας, εὐσχημονέστερον ὁπωσοῦν, ἂν οὐχὶ καὶ ἐγκρατέστερον, ὁ Κουτούζης ἔθιξε καὶ τὰς χορδὰς τῆς τοῦ Ἀνακρέοντος λύρας. Τὰ ἐρωτικά αὐτοῦ ἄσματα, εἰς τὰ ὁποῖα ὁ ἐπικουρέσιος Κουτούζης ἀφίνει τὴν μουσάν του νὰ πλέῃ ἡδυπαθῶς εἰς τὸ πέλαγος τῆς ἡδονῆς, ἐγένοντο γνωστά, καὶ διεδίδοντο ἀπὸ στόματος εἰς στόμα, καὶ ἐψάλλοντο ὑπὸ καλλιφῶνων ψαλτῶν εἰς τὰ συμπόσια τὰ τελούμενα κατὰ τὰς θρησκευτικὰς πανηγύρεις¹.

«Μία κόρη πλουμισμένη με ἀγγελικὴ θεωρία
Ποῦ μάζωνε τὰ ῥόδα κι' ἀνθούς με τὴ δημοσία.
Τὰ στήθη της στολίζει, καὶ τρυφερὰ βυζιά,
ὦ νεότης ἀνθῶν!

Καὶ παρεκεῖ, κοντὰ της τὸν ἔρωτα θεωρῶ
Σαγίτα νὰ ἐτοιμάξῃ με ξίφος κοπερό
Κι' ἀπόκρυφα τὴν εἴγνει, μοῦ σφάζει τὴν καρδιά
Τὴν φλέβα τὴν μεγάλη, γι' αὐτὴ τὴν κορασιά,
ὦ ἀγάπη πλὴγῆ.

Ἔλα, θεράπευσέ με τοὺς πόνους σπλαγγνικά.
Ὅπου γιὰ σέ, νεράϊδα, γροικῶ στὰ σωθικά.
Βλέπει καὶ τὰ πουλάκια στὰ δάχη ποῦ πετοῦν.
Ταῖρι κι' αὐτὰ ζητοῦσι νὰ γλυκυνταμωθοῦν.
Κ' οἱ εὐμορφοὶ οἱ κύκνοι ἀπὸ ταῖς ἐρημιαῖς

¹ Ἐν Κεφαλληνίᾳ ἔζη πρὸ ἐτῶν δι' ἄκρον τις καλλιθέλαδος ψάλτης, ὅστις ἐτραγουδοῦσε ἡδυπαθέστατα τὰ ἐρωτικά ταῦτα τοῦ Κουτούζη αὐτοσχεδία στιχογραφήματα. Ὁ ψάλτης οὗτος ἦτο ὁ γνωστός ἐν Κεφαλληνίᾳ ὑπὸ τὸ ὄνομα Λιάκος τοῦ Παπαληγόρη. Χάρην τῶν ἀναγνωστῶν τῆς Ἑστίας, παραθέτομεν ἐνταῦθα στροφάς τινὰς ἐνὸς τοιοῦτου τοῦ Κουτούζη ἔργου, ὅπως καταστήσωμεν γνωστὴν καὶ τὴν περὶ τὸ αὐτοσχεδιάζειν αὐτοῦ δεξιότητα, λαμβάνοντες αὐτὸ ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Ποιητικὸς Ἀνθῶν» φυλ. 5.

Σμίγουνε καὶ ταιριάζουν 'ς ταῖς ἀκροποταμιαῖς.
Καὶ ὅλα τ' ἄγρια ζῶα ἐκεῖ ποῦ κατοικοῦν
Σταῖς λαγκαθιαῖς με ταῖρι κι' αὐτὰ συνομιλοῦν
ὦ τρυφὴ τῆς ζωῆς!

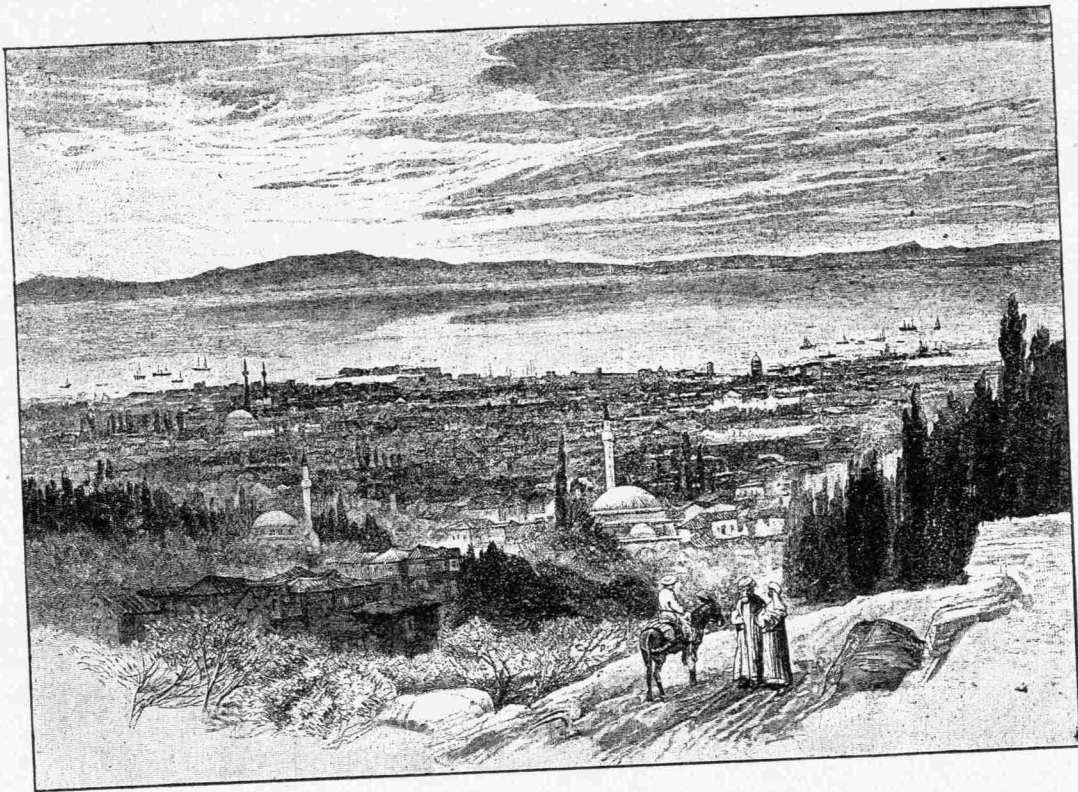
Τοῦ Κουτούζη ἡ περιβολὴ εἶχε καὶ αὐτὴ ξένον τι καὶ ἀσύνηθες κατὰ τὴν πολυτέλειαν. Τὰ ῥάσα του ἦσαν ἐκ μεταξῆς κατεσκευασμένα, ἔφερε δὲ καὶ περικνημίδας ἐρυθρὰς ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης. Τὰ ὑποδήματά του ἦσαν κομψότατα κατεσκευασμένα, καὶ περιεσπρίγγοντο διὰ χρυσῶν ἢ ἀργυρῶν πορπῶν, ὅπως δὲ μὴ κρύπτωνται ταῦτα πάντα, προὔνοιε νὰ φέρῃ βραχυτάτα ῥάσα. Ἡ τοιαύτη τοῦ Κουτούζη περιβολὴ ἀναμιμνήσει ἡμᾶς τὸν ἀρχαῖον Σικυώνιον ζωγράφον Παρράσιον, ὅστις, καθὰ ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος, «ἐφόρει πορφυρίδα, καὶ στρόφιον λευκὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς εἶχε, σκνίπωνί τε ἐστηριζέτο χρυσᾶς ἕλικας ἐμπεπασμένω», καὶ ἀπαρλλάκτως ὡς ὁ ἡμέτερος Κουτούζης, ἀπέσφιγγε τῶν υποδημάτων του τοὺς ἀναγωγέας διὰ χρυσῶν λωρίων. Διέφερε μόνον τοῦ Παρρασίου ὅτι ἀντὶ ῥάβδου κεκοσμημένης δι' ἐλίκων, ὁ Κουτούζης ἐσυρεν, ἐξερχόμενος εἰς περίπατον, προσδεδεμένην διὰ λεπτοῦ σχοινίου γαλῆν, ὡς αἱ σημεριναὶ δέσποναι σύρουσι δεδεμένα τὰ μελιταῖα κυνιδία των, καὶ ὅτι ἀντὶ λευκοῦ στροφίου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔφερε μέλανα πλατύγυρον πῖλον, τὸν ὁποῖον συνέθιζον τότε νὰ φέρωσιν οἱ ζακύνθιοι ἱερεῖς κατὰ μίμησιν τῶν δυτικῶν. Τὴν γαλῆν του ἐτίμα ἐνίοτε ὁ Κουτούζης ζωγραφῶν αὐτὴν ἐπὶ τῶν πινάκων του, τοῦτο δ' ἐπραξε καὶ ἐν τῇ γραφῇ τῆς Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου, περὶ ἧς ἐγένετο ἀνωτέρω λόγος.

Ἐπὶ τῆς ὁροφῆς τῆς ἐν Κερκύρᾳ ἐκκλησίας τῶν Ἑένων ὑπάρχει γραφὴ παριστώσα τὴν Γέννησιν τῆς Θεοτόκου, πιθανῶς τοῦ Κουτούζη ἔργον. Εἰς τὸ κατώτατον τοῦ πίνακος μέρος ἱστορεῖται προβαίνουσα ὡς ἀπὸ καταπακτῆς νεάνις, προσωπογραφία οὖσα γνωστῆς ἴσως τῷ ζωγράφῳ δεσποινίδος. Ἐκεῖ ποῦ πλησίον ἐν τῷ πίνακι φαίνεται καὶ ἡ ἀπαθανατισθεῖσα ὑπὸ τοῦ ζωγράφου γαλῆ.

Μεθ' ὅλα ταῦτα ὁ αἰσχρολόγος οὗτος σατυριστής, ὁ μετὰ τοσαύτης φιλαρέσκου πολυτελείας ἐπιδεικνυόμενος εἰς τὸ κοινόν, ὁ τοὺς πάντας ἐπιπλήττων ἢ ἀληθέστερον τοὺς πάντας κακολογῶν ἱερεύς, ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας μετεβάλλετο ὀλοσχερῶς τότε συνησθάνετο ἐκτάκτως τὴν ἱερότητα τοῦ τόπου, καὶ ὅτε ἐν τῇ λειτουργίᾳ ὁ καλλιφῶνος οὗτος θεηπόλος προσφέρων τὴν ἀνάιμακτον θυσίαν, ἀνεφώνει γονυπετῆς «τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν», ἐγένετο μετάρσιος, καὶ τὰ δάκρυα ἔρρεον ἄρθονα ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν του. Ἀλλὰ τοιοῦτος εἶνε ὁ ἄνθρωπος, κρᾶμα δηλαδὴ παραδόξων καὶ ποικίλων ἀντιθέσεων!¹

Τὸν Κουτούζην ἀποθανόντα τῷ 1819, διεδέχθη ἔτερος ζωγράφος, ὁ Καντούνης, Νικόλαος καὶ οὗτος ὀνομαζόμενος, περὶ τοῦ ὁποῖου ἀνεφέραμεν τινὰ ἐν ἐτέρῳ τῆς Ἑστίας φυλλαδίῳ, δημοσιεύσαντες καὶ

¹ Μία εἰκὼν τοῦ Κουτούζη εὐρίσκεται παρὰ τῇ οἰκογενεῖᾳ Μαρτινέγκου ἐν Ζακύνθῳ.

Σμύρνη

Ἐν τῶν ἔργων του μετὰ τῆς εἰκόνας αὐτοῦ¹. Ὁ Καντούνης ἐγεννήθη τῷ 1768, ἐπομένως ἦτο νεώτερος τοῦ Κουτούζη κατὰ 22 ἔτη, ἐχημάτισε δὲ ἐφημέριος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Εὐαγγελιστρίας, ἐνθα αἱ ὑπάρχουσαι μικραὶ γραφαὶ μετὰ τῶν Προφητῶν εἶνε ἔργα αὐτοῦ, ἐνῶ ἡ περιστάσα τὸν Εὐαγγελισμὸν ὡραία σύνθεσις, καὶ αἱ εἰς τοὺς τοίχους γραφαὶ εἶνε ἔργα τοῦ Κουτούζη. Ἐπίσης ὡραῖον τοῦ Καντούνη ἔργον εἶνε ἡ ἐν τῷ τέμπλῳ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας γραφὴ τὰ *Εἰσόδια τῆς Παρθένου*, ἐνθα φαίνεται ὁ ἀρχιερεὺς Ζαχαρίας ὑποδεχόμενος αὐτὴν ἐν τῷ ναῷ. Τῆς γραφῆς ταύτης ὁ ἀνθηρὸς χρωματισμὸς διατηρεῖται ἀριστα.

Ὁ Νικόλαος Καντούνης ἐμαθήτευσεν ἐπὶ μικρὸν ὑπὸ τὸν Κουτούζην, ἀλλ' αὐτὸς ἰδὼν τὴν εὐφυΐαν τοῦ νέου, κατελήφθη ὑπὸ ζηλοτυπίας, ὥστε καὶ ἀπέκλεισε διὰ παντός τὴν θύραν τοῦ ἐργαστηρίου του εἰς τὸν νέον μαθητὴν του, ὡς ἀναφέρουσιν οἱ βιογράφοι του. Πιθανῶς ἡ φήμη αὕτη εἶνε μία ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ἐπαναλαμβάνονται διαδιδόνται καὶ διὰ πολλοὺς ἄλλους καλλιτέγχεσ' τοιοῦτό τι λέγεται καὶ περὶ Τιντορέττου ὅτι ἐξεδιώχθη ἀπὸ τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ Τισιανού, φθονήσαντος τούτου τὴν εὐφυΐαν τοῦ νεαροῦ μαθητοῦ του. Ὅπως δὴ ποτε βέβαιον εἶνε ὅτι ὁ Καντούνης ἔμεινε ἐστερημένος πάσης διδασκαλίας, ὡς μαρτυρεῖ αὐτὸς οὗτος, εἶνε δὲ ἄξιος θαυμασμοῦ ὅτι, εἰ καὶ οὐδέποτε ἀπεδήμησε τῆς νήσου, σπουδάζων ὁμως κατ' οἶκον, καὶ ἔχων ὑπ' ὄψιν του μόνα τὰ καλὰ ἔργα τῶν Δοξα-

¹ Ἴδε φυλ. Ἑστίας. Τόμ. Β' ἀρ. 39. Πλείοτερα περὶ τοῦ ζωγράφου τούτου ἐδημοσιεύσαμεν καὶ ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ τοῦ κ. Ἀσωπίου ἄλλοτε.

ράδων καὶ τὰ τοῦ Κουτούζη, ἡδυνήθη γὰ κατακτῆση ἐπίζηλον ἐν τῇ τέχνῃ θέσιν. Ὁ Καντούνης οὐ μόνον ἐσπούδασε τὰ ἔργα τοῦ Κουτούζη, ἀλλὰ καὶ πολλάκις ἀντέγραφεν αὐτά, ὡς τοῦτο γίνεται κατάδηλον ἐκ τῶν ἐν τῇ Μονῇ τῆς Πλατυτέρας, ἐν Κερκύρᾳ, τοῦ Καντούνη γραφῶν ὅπου αἱ ἐν τῷ εἰκονοστασίῳ Ἑορταὶ εἶνε ἀντιγεγραμμένα ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἁγίας Τριάδος ἐν Ζακύνθῳ, αἵτινες, ὡς προανεφέραμεν, εἶνε ἔργα τοῦ Κουτούζη. Καὶ οὐ μόνον εἰς τὴν τέχνην ἀπεμιμείτο αὐτόν, ἀλλὰ, ὡς φαίνεται, καὶ κατὰ τὴν λοιπὴν δίαίταν καὶ συμπεριφορὰν πολυτελῶς ἐνδεδυμένος, περικόπτων κανονικώτατα τὸ γένειον, καὶ ἄλλα τοιαῦτα φιλαρεσκείας παρέχων δείγματα.

Ἄλλ' ὁ ἱερεὺς Καντούνης εἶνε καὶ ἄλλως, ἢ ὡς ζωγράφος, ἀγαπητὸς εἰς ἡμᾶς. Ὅτε τῷ 1821 ἐξερράγη ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις, πᾶσα δὲ ἑλληνικὴ γῶρα συνεταράσσετο ὑπὸ ἐνθουσιασμοῦ, μετ' αὐτῶν δὲ καὶ ἡ Ζάκυνθος, τότε καὶ ὁ φιλόπατρις Καντούνης ἀψηφήσας τὰς ἀπειλὰς καὶ τὰς αὐστηρὰς προειρμὰς, δι' ὧν ἡ ἀγγλικὴ προστασία ἐτιμῶρει τοὺς παραβαίνοντας τὴν οὐδετερότητα αὐτῆς εἰς τὸν κατὰ Τουρκίας πόλεμον, ὁ Καντούνης λέγομεν, ἐνδυσθεὶς τὴν ἱερατικὴν αὐτοῦ στολὴν ἐτέλεσε τότε δημοσίᾳ δέησιν ὑπὲρ τῆς εὐδότησεως τοῦ ἀγῶνος ἐκείνου. Ἡ τοιαύτη πράξις αὐτοῦ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐπέσυρε τὴν μῆνιν τοῦ τότε Ἀρμοστοῦ, ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἐρρήφθη ἐξόριστος εἰς τὸν παρὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Κεφαλληνίας ἐν μέσῳ τῆς συνεχῶς παρασομένης θαλάσσης μεταιωρούμενον σκόπελον τοῦ Διῶς, ὅπου ὑπάρχει τὸ μονῆριον τῆς Παναγίας. Ἐκεῖ ὁ ἀγαθὸς Καντούνης διέμεινεν ἐξόριστος ἐπὶ

τινας μῆνας, κάλλιστον δὲ τεκμήριον τῆς ἐν τῷ σκοπέλῳ διαμονῆς του ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ μικροῦ ἐκκλησιδίου τέσσαρες ὠραῖαι ἔλαιογραφαί, τὰς ὁποίας ἀπέστειλεν ἐκ Ζακύνθου, ἐπανελθὼν ἐκεῖσε μετὰ τὴν ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας του. Ἐκ τῶν ἑσάρων ἐκείνων γραφῶν ὁ *Μυστικὸς Δείπνος*, ὅλως διάφορον ἔχων τὴν διάθεσιν τοῦ ἐν τῇ Μονῇ τῆς Πλατυτέρας ὑπάρχοντος, διακρίνεται τῶν λοιπῶν διὰ τε τὴν ὀρθότητα καὶ τὴν χάριν τοῦ διαγράμματος, προσέτι δὲ καὶ διὰ τὸ εὐχρουν καὶ τὸ ἀπονον τῆς κατεργασίας, ὅπερ ἦτο ἐν τῶν προτερημάτων τῆς τοῦ Καντούνη τέχνης. Ὁ ἐπισκεπτόμενος τὸν ὑπὸ τῶν κυμάτων ἀενάως πληττόμενον ἐκεῖνον βράχον, ἐξίσταται εὐρίσκων ἀπροσδοκῆτως τοιαῦτα ὠραῖα ἔργα ἐν τοιαύτῃ μακρᾷ τοῦ λοιποῦ κόσμου ἐρημίᾳ καὶ ἀπομονώσει¹.

Ὁ Καντούνης ἀπέθωσε τῷ 1834 ἀφῆσας πληθὺν μαθητῶν κατὰ τὸν βιογράφον αὐτοῦ κ. Δεβιάζην², οἵτινες ὅμως δὲν ἀνεδείχθησαν, ὡς φαίνεται, ἄξιοι τοῦ διδασκάλου των. Εἰς Ζακύνθου Ζωγράφος, ὁ Ἀντώνιος Ρίφιος, εἶνε μόνος γνωστός εἰς ἡμᾶς ὡς συνεχίσας τὴν τέχνην τοῦ Κουτούζη καὶ Καντούνη. Τὰ ἔργα τούτου εἶνε αἱ ἐν τῷ τέμπλῳ γραφαὶ τῆς Παναγίας τοῦ *Δραπάνου* ἐν Κερκελληνίᾳ, τινὲς τῶν ὁποίων εἶνε ἀντιγραφαί, καὶ ἄλλαι ἀπομιμήσεις τῶν προγενεστέρων Ζακυνθίων Ζωγράφων. Ἐτερος γνωστός πᾶσι τοῖς ἐν Ἀθήναις, εἶνε ὁ Ζωγράφος, εὐθυμὸς καὶ εὐτράπελος Ζωγράφος Διονύσιος Τσόκος. Οὗτος, ἀποκατασταθεὶς ἐν Ἀθήναις μετῆρχετο τὴν τέχνην του καὶ ἀπῆλαυσεν ἰκανὴν φήμην ὡς προσωπογράφος. Ἀτυχῶς ὁ χρωματισμὸς αὐτοῦ ἀπέκλινε πρὸς τὸ κερᾶμιον, τὸ δὲ χειρίστον, μετὰ πάροδον ὀλίγων ἐτῶν ἢ ἀνθηρότης αὐτοῦ διεσθῆριετο ἕνεκα τῆς καταπόνου κατεργασίας. Ὁ Τσόκος περιωρίζετο εἰς προσωπογραφίας μέχρι τῆς ὀσφύος μόνον, ἐζωγράφησε δὲ καὶ τινὰς μικροὺς πίνακας κατὰ παραγγελίαν τοῦ τότε ἀγγλοῦ πρέσβειος Οὐάις, ἐν οἷς παρίσταντο θρησκευτικαὶ τινες τελεταὶ τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας. Οἱ δύο οὗτοι ζωγράφοι, εἰ καὶ ἀγνοοῦμεν ἐὰν εἶνε ἐκ τῶν μαθητῶν τοῦ Καντούνη, ὑπῆρξαν ὅμως ὀπαδοὶ τῆς Σχολῆς τῶν Πελοποννησίων Δοξαράδων, καὶ οἱ τελευταῖοι ἐν Ζακύνθῳ ἀντιπρόσωποι αὐτῆς.

ΓΕΡ. Ε. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

ἈΝΑ ΤΟΝ ἘΛΙΚΩΝΑ³

ΒΑΛΛΙΣΜΑΤΑ

Ἴδου καὶ τὸ τοῦ Κούντς φὸν Κάουφουγγεν βάλλισμα, εἰς τοὺς αὐτοὺς περίπου ἀνῆκον χρόνους.

Θὰ ποῦμ' ἕνα μικρὸ καλὸ τραγοῦδι,
ποῦ 'ς τῇ Πλαϊσνερλάνδῃ ἔχει γέινει,
ὅταν 'ς τῇ γῶρᾳ ποῦ ὁ καιρὸς εἶχε ταράξει,

¹ Βλέπε «Ἀττικὸν Ἡμερολόγιον» ὅπου ἀναφέρομεν πλείοτερα περὶ Καντούνη.

² Ἴδε περιοδικὸν «Ἀπόλλωνα», Ζακύνθου.

³ Τέλος. Ἴδε σελ. 188.

τὰ πριγκιπόπουλα ὁ κλέφτης εἶχ' ἀραῖξει,
αὐτὸς ὁ Κούντς φὸν Κάουφουγγεν,
ναὶ Κάουφουγγεν.

Ἄετὸς 'ς τὸ βράχο γτίζει τῇ φωλιά του,
καλὴ φωλιά, καὶ μέσα τὰ μικρὰ του.
Μὰ μιὰ φορὰ καθὼς ἐβγαίν' ἔξω λιγάκι,
τοῦ κλέφτει τὰ παιδιὰ του ἕνα γεράκι
καὶ ἀδειανὴ εὐρέθη' ἡ φωλιά του,
ναὶ ἡ φωλιά του.

Ὅπου γεράκι κάθεται πάνω 'ς τὴν στέγη,
ἐκεῖ μικρὰ πουλάκια δὲν φτουροῦνε.
Ἐκάμαν ἀνοήτους τρόπους καὶ μεγάλους!
Παῖδες πριγκίπας μπιστεύεται: τόσον 'ς τοὺς ἄλλους.
Συχνὰ πληρώνει ὁ ἴδιος ὁ ἀφέντης,
ναὶ ὁ ἀφέντης.

Ἄλτενθουργ σὺ, καλὴ, ὠραία πόλι,
δὲν ἔπρεπε νὰ μπιστευθῆς 'ς ἐκείνους:
Οἱ αὐλικὸι ἐνῶ γαρεύουν μέσ' 'ς τὴν σάλας,
ἦρθεν ὁ Κούντς μὲ στύλους καὶ μὲ σκάλας,
κ' ἐπῆρε τὰ μικρὰ τὰ πριγκιπάκια,
ναὶ πριγκιπάκια!

Τί σ' ἔχει πιάσει, Κούντση, δυσαρέσκεια,
καὶ ἀναίθαίνεις μέσα 'ς τὸ παλάτι
καὶ παίρνεις τ' αὐθεντάκια, σὺ, ἐρημίτη.
ἐκεῖ ποῦ ὁ δούκας ἔλειπ' ἀπ' τὸ σπίτι;
ναὶ ἀπ' τὸ σπίτι;

Αὐτὸ κοντὰ ἔτσι δὲ σὰν ἕνα θάμα,
ἡ γῶρᾳ ὅλη ἐκινήθη.
Τί ἄνθρωποι γυρνοῦν 'ς τὴν στρατὰ 'ς κάθε μέρος,
τοὺς κλέφτες ὅλοι κυνηγοῦν πολὺ ἐγκαίρως,
τρέχουν, γυρνοῦν καὶ πάλι τρέχουν,
ναὶ πάλι τρέχουν.

Ἐκεῖ τὸν Κούντς 'ς τὸ δάσος μέσα τὸν ἐπίσταν,
προυνέλες ἦλθ' αὐτοῦ νὰ φάγη.
Ἄν βιάζονταν ἔξω ἀπ' τὴν γῶρᾳ νὰ περάσῃ,
οἱ καρβούκριδες δὲν ἤθελον τὸν πιάσει,
ἂν ἤξευρε μονάχα νὰ προσέχη,
ναὶ νὰ προσέχη.

Μὰ τοῦ ἐκάμαν ὅλοι τοὺς γερὸ κυνήγι.
τοῦ Κούντς καὶ ὅλους τοὺς συντρόφους.
Σ' τοῦ Γκρούνχαϊν τὸ γοῦμενο πᾶν καὶ τὸν δίνουν,
καὶ ἀπ' αὐτοῦ 'ς τὸ Τσβίχου τὸν διευθύνουν,
τὸν ἔχουνε κουλάει ἀπὸ τὸ ξύλα
ναὶ ἀπὸ τὸ ξύλα!

Ἐπέσαν ἀπὸ τοὺς λαίμους πολλὰ κεφάλια,
κανεὶς ἀπ' ὅσους εἶχαν πιάσει,
δὲν γλύτωσε νὰ βγῇ μὲ τὸ σωστὸ κορμί του,
σπαθί, τραγὸς, σχοινιά ἦτον ἡ ἀμειβή του
τοὺς εἶδα ὅλους κρεμασμένους,
ναὶ κρεμασμένους!

Ἔτσι αὐτὸς ποῦ 'ς τὴν ἀρχὴν του ἀντιστέκει
μ' ἀνόητο καὶ ἄμυαλο κεφάλι
τὸν Κούντς καθέναν γιὰ παραδειγμὰ του ἄς βάλῃ,
'ς τὸ Φράϊβεργ Ζαρώνει ἀκόμη ἕνα κεφάλι,
παραδειγμὰ τὸ παίρνει πᾶσα ἕνας,
ναὶ πᾶσα ἕνας.

Πρὶν ἢ παραθέσωμεν βαλλίσματα ἐκ τῶν κλασικῶν ποιητῶν τῆς Γερμανίας, ἀνάγκη νὰ εἰπωμέν τινα περὶ τοῦ βαλλίσματος τοῦ Γκαίτε: «Erlenkönig». Τὸ ὄνομα τοῦτο εἶχεν εἰσαγάγει εἰς τὴν